

FINNISH NATIONAL
AGENCY FOR EDUCATION

Hyvän ohjauksen kriteerit

Opetussuunnitelmien perusteet ja työelämäyhteistyö

Hyvän ohjauksen kriteerit
Toimeenpanowebinaari 17.11.2023
Opetusneuvokset
Petri Niemi ja Kati Taipale

Ohjelma

Tervetuloa

Hyvän ohjauksen kriteerit

**Opetussuunnitelman perusteet ja työelämäyhteistyö
perusopetuksessa**

- Opetussuunnitelman lähtökohtia, Petri Niemi
- Case: TET-tori, Petri Niemi

**Opetussuunnitelman perusteet ja työelämäyhteistyö
lukiokoulutuksessa**

- Opetussuunnitelman lähtökohtia, Kati Taipale
- Case: Suvi Niemeläinen, Tampereen Norssi

Millaisia toteutuksia olette tehneet kouluissa ja oppilaitoksissa työelämäyhteistyöhön liittyen?

KIRJOITA CHATTIIN

Hyvä ohjaus

... on yhdenvertaista, tasa-arvoista ja eettisesti kestäväää ja se edistää vaikuttavaa työelämäyhteistyötä.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Hyvän ohjauksen kriteerit

Hyvän ohjauksen kriteerien muutostyön taustalla

ELO – strategia

Opinto-ohjauksen kehittämisohjelma

Laajennettu oppivelvollisuus

Yhteistyö eri koulutusasteiden (niveLvaiheet), sidosryhmien ja työelämän välillä

Arviointi- ja kehittämistyö (laatu)

Opetussuunnitelmat ja tutkinnon perusteet

Hyvän ohjauksen kriteerit

Ohjaus huomioi oppijan kokonaistilanteen

Ohjaus on oppijälähtöistä ja vuorovaikutteista

Ohjaus on saavutettavaa ja monikanavaista

Ohjaus on monialaista yhteistyötä

Ohjaus on yhdenvertaista, tasa-arvoista ja eettisesti kestävä

Ohjaus tukee siirtymävaiheen yhteistyötä

Ohjaus tukee urasuunnittelutaitoja

Ohjaus edistää vaikuttavaa työelämäyhteistyötä

Hyvän ohjauksen kriteerit

Hyvä ohjaus edistää vaikuttavaa työelämäyhteistyötä, kun se

- tukee ja kehittää oppijan työelämä- ja työnhakutaitoja monialaisena yhteistyönä
- edistää hyvinvointia ja toimijuutta opiskelu- ja työuran muutoksissa
- tukee osaamisen kehittymistä opintojen ja työelämän eri vaiheissa
- tarjoaa tilan tunnistaa omia vahvuuksia, rakentaa verkostoja ja suunnata eteenpäin

→ Työelämäyhteistyö perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa

Hallitusohjelma

- Jokaisella lapsella ja nuorella on edellytykset rakentaa hyvää elämää ja tavoitella unelmiaan.
- Hallitus edistää työelämän tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä haluaa kitkeä kaikenlaisen syrjinnän työelämästä.
- Kehitetään urapolkumalleja ja mahdollistetaan ammatillinen kehittyminen sekä parannetaan mahdollisuuksia yrittäjyyteen.
- Hallitus panostaa perustaitojen oppimiseen antamalla lisää aikaa ja työrauhaa opettajille ja oppilaille.
- Hallitus kannustaa kuntia toteuttamaan painotettua opetusta segregaaation ehkäisemiseksi.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Perusopetus

Opetusneuvos Petri Niemi

www.tet-tori.fi

- Esittelyn pohjana on osoitteesta www.tet-tori.fi löytyvä TET-paikkaverkosto
- Valitse kunta esim. Turku

Turku | Kaarina | Lieto | Paimio | Raisio | Salo

Turku | På svenska | Sivustosta | Hallinta

Etusivu Etsi TET-paikkaa Yritykset kartalla Yrityksille TET-lomakkeet

TET-tori
Turku | Kaarina | Lieto | Paimio | Raisio | Salo

Kohtaamispaikka
peruskoululaisille ja Turun seudun yrityksille.

Tervetuloa TET-torille!

TET on peruskoulun työelämään tutustumisjakso ja se on osa oppilaanohjausta ja opetus suunnitelmia.

TET-torilla oppilas voi hakea TET-paikkojen yhteystietoja eri hakukriteereillä. TET toteutetaan pääsääntöisesti viikon mittaisena jaksona yhdeksännen luokan syksyllä ja kahdeksännellä luokalla keväällä.

Toimipaikan voi ilmoittaa TET-torille Yrityksille-valioidella olevan linkin kautta. Kirjoita osoitteeseen [tet-tori\(at\)edu.turku.fi](mailto:tet-tori(at)edu.turku.fi), jos haluat tietää lisää TET-yhteistyöstä ja TET-torista.

[Ohje sivuston käyttöön \(video\)](#)

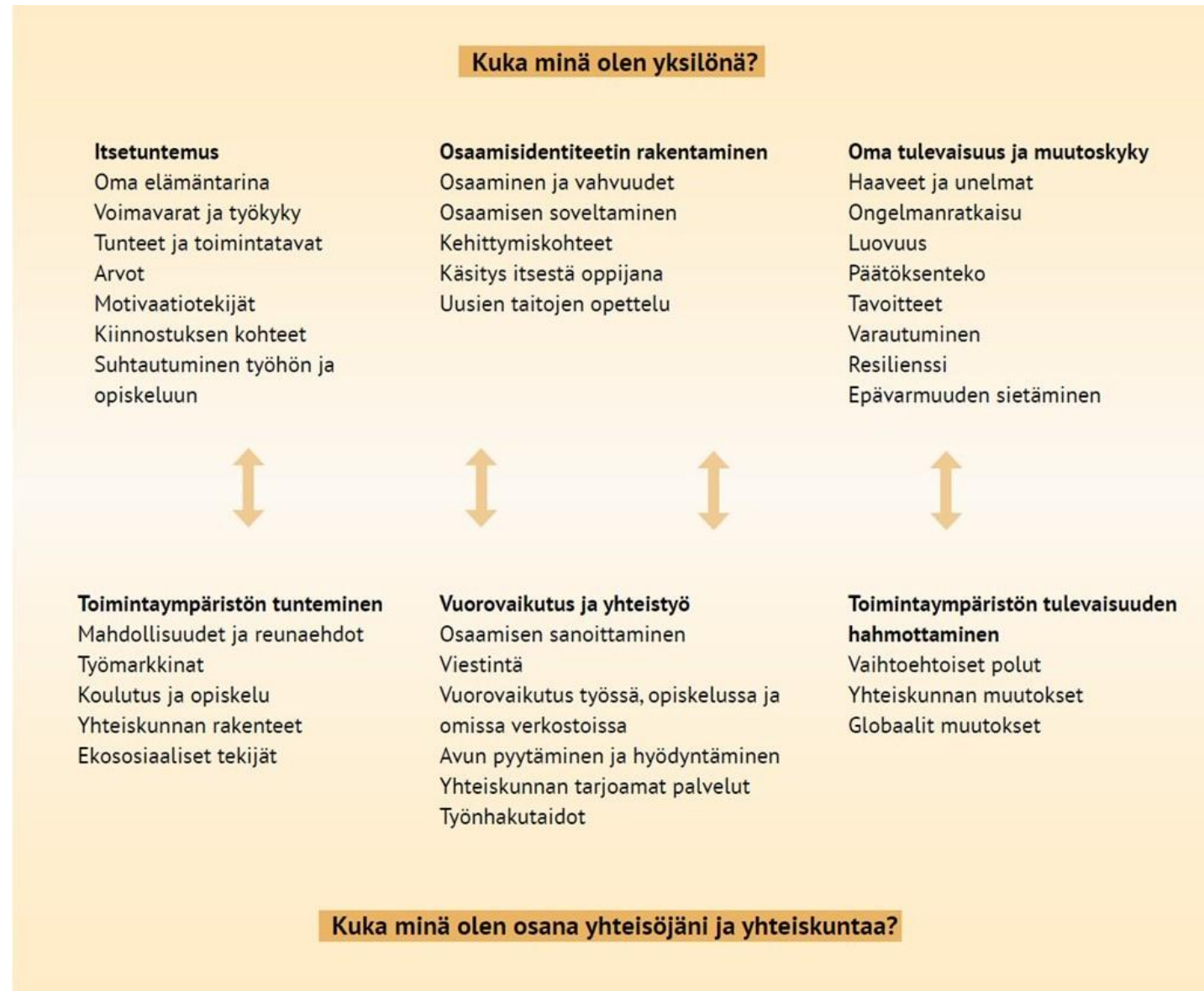
Sisältää 967 seudullista TET-paikkaa

Lue lisää

- TET-polku
- TAI tutuksi
- TAO tutuksi
- Raksa-TET

tet-tori.fi | Turun kaupunki, kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus | Tietosuoja | Saavutettavuusseloste

Urasuunnittelutaito – opetettava taito ja oppimisympäristö

Tutkimustuloksia

- Valtaosa oppilaista piti työelämään tutustumisjaksoja **merkittävinä** koulutus- ja ammatinvalinnan näkökulmasta (Niemi 2016).
- TET-jaksot ovat monille yläkoulun oppilaille myönteinen kokemus (Lapsiasiain valtuutettu 2019).
- Oppilaat kaipasivat **lisää** työelämään ja oppilaitoksiin tutustumista (Niemi 2016)
- Työelämäkokemuksilla on ollut eniten **vaikutusta** (47 %) nuoren ammatin, toimialan tai **uran valintaan** (Nuorisobarometri 2019)
- Alueilta puuttuu eri osapuolille jaetut **digitaaliset perusopetukseen rajautuvat työelämäyhteistyön verkostot**, joissa voitaisiin keskustella siitä, miten opetussuunnitelman perusteiden mukaista yhteiskehittämistä tehtäisiin. (Valtioneuvoston julkaisu 2022).
- Peruskouluikäiset urasuunnittelutaidot ovat **heikentyneet** vuosina 2012–2018. (PISA 2018)
- Oppilaat pitivät TET-jaksoja hyödyllisinä, mutta toivoivat, että **työelämä tietoutta** tuotaisiin muutoinkin **enemmän** esille koulussa (KARVI 2023)

Kehittämistarpeita

- Monelle nuorelle TET-jakso on ensikosketus työelämään, joten se ohjaa heidän ajatteluaan työelämää kohtaan. TET-jakson vaikuttavuutta ja **oppilaiden yhdenvertaisuutta voitaisiin lisätä**. (Lapsiasiain valtuutettu 2019.)
- TETTI-raportin mukaan **perhetausta ja alueellisuus** vaikuttaa myös siihen, miten nuoren TET-jakso toteutuu (Valtioneuvoston julkaisu 2022).
- TETTI-raportissa tunnistettiin lukuisia oppilaan ohjauksen, hänen toimijuuden, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden **kehittämistarpeita** (Valtioneuvoston julkaisu 2022).
- Vuonna 2019 oli 74 % oppijoista oli **huomioinut työllistymismahdollisuudet** päätöksenteossaan. Vuonna 2022 33 % oppijoista koki hakeneensa ammatilliseen koulutukseen hyvien työllisyysmahdollisuuksien takia (Amisbarometri 2022.)
- Ammattialamielenkiinto on **sukupuolittunutta** mutta ei kaikille aloilla (kauppa, turvallisuus- ja pelastusala ja vakuutusala). Vanhempien koulutusvaikutta mutta maahanmuuttajatausta ei vaikuta mielenkiintoon. Eniten nuoria kiinnostaa kaupan ala, matkailu- ja ravintola-ala ja terveydenhuolto. (NYT Nuorten tulevaisuusraportti 2023.)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä **oppilaan lähipiirin ammateista**.
- **Oppimisympäristönä** oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat **toimia lähiseudun yritykset** ja muut yhteistyötahot.
- S4 Työelämään tutustuminen. Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä **työn hakemisen harjoittelu** lisäävät oppilaiden **työelämätietoutta**. Samalla oppilaat tutustuvat **itseään kiinnostaviin** aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen.
- Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, **tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa** sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.
- S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot: Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia **harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä**.
- Opetuksen tavoitteena oppilaanohjauksessa on
 - auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien **oppiaineiden merkitys** tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta (T6)
 - ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida **eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista** (T7)

Kaikki ohjaavat

- Opetuksessa edistetään oppilaiden kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietopohjaa.
- Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja.
- Huolehditaan siitä, että viimeistään tässä vaiheessa oppilaat saavat kokemuksia työelämästä ja yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.
- Oppimisprosessistaan tietoinen ja vastuullinen oppilas oppii toimimaan yhä itseohjautuvammin.
- Oppilas oppii refleктоimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan.
- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen.
- Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Työelämään tutustumisen kehittäminen

- Verkostojen rakentaminen
- Ohjauksen laadun kehittäminen

Työelämään tutustuminen

- TET-jaksot
- Yritysvierailut
- Jatkokoulutusyhteistyö

Työelämäyhteistyöverkosto

- Ensi sijassa opetuksen järjestäjän vastuulle rajautuvaa toimintaa.
- Opetussuunnitelman määrittämää yhteistyötä.
- Oppilaanohjaajien rakentama ja koordinoima verkosto.
- Yhteiskehittämisen tulos.
- Digitaalinen oppilaille jaettu verkosto.
- Oppilaiden omatoimisuuden mahdollistama digitaalinen oppimisympäristö.
- Oppilaan kehitysiän ja tarpeen mukainen kuvaus lähialueen elinkeinoelämästä.
- Mahdollisuus hyödyntää työelämäkokemuksia oma toiminnan suuntaamisen ja urapohdintaprosessin tukena (koulutusala-, ammattiala- ja oppiainemielenkiinto).

Ohjaus ja sen kehittäminen

- Koulutusaloihin tutustuminen
- Ammattialoihin tutustuminen
- Työnhakutaitojen harjoittelu
- Kokemusten reflektointi
- TET-paikalla tarvittavan osaamisen tunnistaminen
- Oppilaan oikeudet (koulumatka ja ateria)
- Opetuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu
- TET-polku
- Toimialakohtainen yhteistyö ja alueen elinkeinoelämän erityispiirteiden näkyväksi tekeminen
- Etä-TET
- Perustutkinto-TET
- Osaamisen ja työvoiman kysynnän hahmottaminen

Oppilaanohjauksen tehostaminen ja TET

- TET-jaksoa voidaan tarkastella sekä oppilaanohjauksen tehostamisen ja kouluun kiinnittymisen työmuotona.
- Riippumatta siitä, onko TET-jaksoja 1 tai 7 lukuvuodessa mahdollisuutta tulee avata **koulun opetussuunnitelmassa ja lukuvuosisuunnitelmassa**. Opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta (Perustusopetuslaki 30 §).
- Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman ja tuntijaon (Valtioneuvoston asetus) mukaista opetusta ja ohjausta säädetyn vuosittaisen ja viikoittaisen tuntimäärän mukaan (Perusopetusasetus 3-4 §)
- Jos yksittäisen oppilaan TET-jaksojen määrä poikkeaa muiden oppilaiden opetuksen järjestämisestä, hänelle laaditaan **oppimissuunnitelma**, jossa "on mainittava opintokokonaisuudet, jotka sisältyvät oppilaan opinto-ohjelmaan sekä määriteltävä niiden suorittamisjärjestys, aikataulu ja mahdolliset erityistavoitteet."

Oman urapolun rakentamisen ohjaaminen ja yhteistyö

- Yhteissuunnittelu!
- Yritys- ja oppilaitosvierailut
- Yrityksen tai toimialan ja jatko-opintojen esittely koulussa
- Nettivierailut

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Lukio

Opetusneuvos Kati Taipale

Lukion opetussuunnitelman lähtökohtia

Opetus on järjestettävä niin, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä **työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.**

Vahvistetaan lukion **toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa**

Lukiolaisten hyvinvoinnin, ohjauksen, oppimisen tuen vahvistaminen

Työelämän muutokset, jatkuva oppiminen, muualla opitun hyödyntäminen

Yhteistyö korkeakoulujen, muiden oppilaitosten sekä työelämän ja kansainvälisten toimijoiden kanssa

Opiskelijan vahvempi rooli oman tulevaisuutensa tekijänä

Laaja-alainen osaaminen muodostaa kaikkien oppiaineiden yhteiset tavoitteet / Korkeakoulut – työelämä – kansainvälisyys

- **Hyvinvointiosaaminen** (elämänhallinnan taidot, luottamus tulevaisuuteen, epävarmuuden kohtaaminen)
- **Vuorovaikutusosaaminen** (kielitaito, kulttuurienvälinen viestintä, kestävä tulevaisuus)
- **Monitieteinen ja luova osaaminen** (monialainen yhteistyö, ongelmien ratkaisu, ura- ja opintosuunnitelmat, tulevaisuusskenaariot)
- **Yhteiskunnallinen osaaminen** (aktiivinen kansalaisuus ja kansainvälinen yhteistyö muuttuvassa maailmassa, suuntautuminen jatko-opintoihin, työn merkitys hyvän tulevaisuuden rakentamisessa)
- **Eettisyys ja ympäristöosaaminen** (kestävä talous ja kuluttajuus, ympäristö, vastuullinen kansainvälisyys, tutkimustiedon hyödyntäminen)
- **Globaali- ja kulttuuriosaaminen** (toiminta globaalissa media- ja teknologiaympäristössä)

Työelämätaidot opetussuunnitelmassa

- Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä **työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan** (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.
- **Laaja-alainen osaaminen** käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.
- **Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään.** Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Työelämäyhteistyö Tampereen Norssissa

Opinto-ohjaaja Suvi Niemeläinen

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos

Opetusneuvos Kati Taipale
Opetusneuvos Petri Niemi

